

*Куценко С.В., аспірант, викладач кафедри
хореографії та художньої культури
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини*

ТВОРЧИСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХОРЕОГРАФІЇ

Сьогодні Україна перебуває на шляху радикальних політичних та соціальних перетворень, які потребують від українського суспільства стрімкого національного відродження та побудови нового патріотично-свідомого громадянського суспільства.

У Національній доктрині розвитку освіти зазначається, що «Національне виховання є одним із головних пріоритетів, органічною складовою освіти. Його основна мета – виховання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємовідносин, формування у молоді потреби та уміння жити в громадянському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури» [2].

Провідне місце в розвитку теорії та практики національно-патріотичного виховання належить І. Беху, С. Гончаренку, С. Русовій, О. Сухомлинській, В. Сухомлинському, К. Ушинському, І. Франку та ін. Всі вони вважають, що могутнім засобом національно-патріотичного виховання є народна творчість. Тому сьогодні, важливим питанням постає вплив творчості Тараса Шевченка на національно-патріотичне виховання студентської молоді, зокрема майбутнього вчителя хореографії.

Тарас Григорович Шевченко по праву заслуговує носити звання представника національної культури нашої держави. Його життя і творчість розкриває новітні стандарти виховання любові до рідної землі, гордості за свій народ, який має високі моральні якості, славне героїчне минуле, багату творчу спадщину через систему сучасної педагогічної освіти.

Т. Шевченко в своїх творах висвітлював надзвичайно цінні думки з питань патріотичного виховання і народної освіти.

Важливим традиційним засобом національно-патріотичного виховання майбутніх учителів хореографії є вивчення танцювальної культури нашого народу, яка має неабияке повчальне й виховне значення, зокрема для сучасного студентства. Глибокий зміст та невичерпний моральний і естетичний потенціал мудрості, національну ідею, характер, світогляд, мораль та інші компоненти національно-патріотичної свідомості нашого суспільства втілює в собі український танок.

Безперечним є той факт, що твори Т. Шевченка є джерелом художньої спадщини для створення та передачі національної ідеї засобами хореографічного мистецтва. Через невмирущі поетичні образи він передає глибинну духовність українського народу, його велич та непохитність перед ворогами. Тарас Григорович все своє життя пов'язав із долею України. Вся його творчість просякнута думкою лише про Україну та її майбутнє.

Вагомим засобом на шляху національно-патріотичного виховання студента-хореографа є вивчення українських танців на основі поетичної творчості Т. Шевченка.

Переконливим прикладом та безперечним зразком слугує хореографічна постановка П. Вірського «Про що верба плаче», яку було створено за мотивами поем «Причинна», «Тополя» та цілої низки віршів великого Кобзаря.

Відтворюючи сюжетну канву шевченківської поезії, П. Вірський подав хореографічну мініатюру, насичену образами, музичними та пластичними інтонаціями, відповідними епосі Кобзаря, перейняту чарівністю шевченківського стилю. Наче оживають перед очима заповітні поетові думки, його безсмертні образи, – писала Г. Боримська. В них – і кохання, і мрія, скорбота та гнів рідної України, одне слово – саме людське життя, складне і нелегке [1, с. 71].

Безперечно, сьогодні актуальним постає питання залучення студентів-хореографів до вивчення поетичної творчості Т. Шевченка, як засобу

національно-патріотичного виховання та його реалізацію через мистецтво танцю. Тому нинішнім завданням викладачів хореографії є залучення студентів до даного напрямку роботи в процесі вивчення дисциплін професійного циклу.

Серед сучасних педагогів-хореографів, що виховують у студентів почуття патріотизму та національної приналежності варто відзначити кандидата педагогічних наук, доцента, художнього керівника народного аматорського ансамблю сучасного танцю «Візаві» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини Людмилу Михайлівну Андрощук. Адже в чисельній кількості її хореографічних композицій значне місце відводиться танцям національно-патріотичного спрямування, в основі яких відомі постановки на мотиви творів Т. Шевченка.

Так декілька років тому, Людмилою Андрощук було створено надзвичайно емоційну лірико-драматичну хореографічну картину «Тополя» (2004 р.), яку із великим успіхом та передбачуваною перемогою було показано на конкурсі «Шевченко в моєму серці» (м. Київ). Автор відтворила трагічну історію кохання дівчини, що від суму за своїм коханим перетворюється на тополь. В цій композиції вона передала розповідь із глибоким підтекстом про струнку, самотню тополь, яка не піддається вітрам і високо здіймається у своїй незайманій красі до «самого неба», що стає символом нашої України, її національної та патріотичної величі.

Рік у рік репертуар ансамблю поповнюється танцями, сповненими національно-патріотичним духом нашого народу. У 2010 році було презентовано чергову працю «Туга за Україною» на основі поеми Т. Шевченка «Зоре моя вечірняя». В даній композиції автор, передаючи неймовірну тугу Кобзаря ніби сповідь перед зорями, танцювальними рухами закликає глядача любити Україну, шанувати її незалежність та берегти її свободу.

Вміло використовуючи творчість Тараса Шевченка Людмила Михайлівна перетворює його щирі розповіді на захоплюючу подорож по шевченківських місцях, передає його біль та тривогу, радість та надію на краще майбутнє України.

Варто відзначити, що сьогодні багато хореографічних колективів як професійних так і аматорських, виховують своїх учасників на основі глибокого і незаперечно болючого досвіду народного поета Тараса Шевченка.

Протягом багатьох віків український народ створював традиції, притаманні тільки українському народу, в яких відображається національний характер, патріотизм та волелюбність. Джерелом таких традицій є народна творчість, зокрема творчість народного поета, великого Кобзаря Тараса Шевченка. Таку творчість не випадково називають національною школою, яка покликана формувати духовні цінності, патріотизм та національну приналежність нинішнього та майбутнього покоління.

Хореографічне мистецтво спрямоване на всебічне виховання майбутнього вчителя танцю, зокрема на формування національно-патріотичних почуттів, любові до України та її народу.

Перелік використаних джерел:

1. Боримська Г.В. Самоцвіти українського танцю [Текст] / Генрієтта Володимирівна Боримська. – К. : Мистецтво, 1974. – 136 с.
2. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>. – Назва з екрану.
3. Кокуленко Б.Г. Мистецтво танцю у творчості Т.Г. Шевченка / Борис Григорович Кокуленко // Народна творчість та етнографія. – К., 2008. – № 1. – С. 15 – 23.